١٢٤٧ ԶԻԼԴԱՏԵ ՀԱ ԱԼԱԹՈՒՐԴԱ — ԵՐՄԻ ԱԼԹԸՆՃԸ ՄԷՆՔ — ՆՈՒՄԵՐՈ 1905 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 3 ՃԻՄԱՆ ԻՐԹԼՍԻ 1881 — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1881

ՄԷՃՄՈՒԱԾԸ ՀԱՅԱՏԻՍ

Իշպու Մէճմուայը Հավատիս բազար վէ Եօրթու կիւնէրինէն մասատա հեր կիւն թապ ու նէշը օլուանճագ տըր։
Սէնէլիկի բէշին օլարագ 200 ղրշ։
Ալթը պալըը 100 »
Թաշրալար եշիւն բօսթա իւճրեթի պիվէ պէտ տիր։
Մէքթուպ վէ սայիրէ, Ց. Թօլաեան խամինէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

Իլանաթըն 1 սրբասը պիր տէֆալրդ իշիւն 3 ղրշ.
Իքիշեր տէֆա իշիւն 2 »
Իւշեր տէֆա իշիւն 1 »
Իւշեր տէֆատան զիյատէ օլան, վէ ղարիբ ուղրուն իլանաթի իշին այրըճա բազարլըգ օլուռուր։
Թաշրալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթըն բօսթա ադարիֆինի, կէօնտէրլէն վերիլէճէք տիր։

20 Բարա

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷՅԷ ՄԻԻԹԱԼԻԳ ԶԱԶԷԹԱ

20 Բարա

ԱՍԻԹԱՆԷ 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԹԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիս, 13 հոկտ.

Մ. Կամպէթթա պու կիւն ըէյիսի ճիւմհուր իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։ Մ. Կամպէթթա, աեան վէ մէպուսան մէճլիսլէրի մուվաֆֆէհէսինէ միւզաքէրէ վէ միւսահասա իթմէզուէն էվվէլ, եէնի պիր գապինէթօ թէշքիլինի միւնասէպէթսիզ զանն իլէմէքտէ տիր։

Մէզքուր մէճլիսլէրտէ միւզաքէրաթը լազըմէնին իֆրասընտան սոնրա, Մ. Կրէվի իլէ Մ. Կամպէթթա պէյնինտէ եէնիէն պիր միւլագաթ վուգուի գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

Լօնտրա, 13 հոկտ.

Իրլանտա էրպապը Թարիքինտէն մէշհուր Մ. Բարնէլ, պու կիւն աիզ ու կիրիֆթ օլունմուշ տուր։

Հինտիսթանտան ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Էմիր Ապտ իւր Բահման, Էեուպ խանա քամիլէն զալէպէ իլէմիշ տիր։ Էեուպ խան Իրանա ֆիրար իթմիշ տիր։ Էմիր Ապտ իւր Բահման թարաֆընտան Հէրաթէն զապթը միւհթէմէլ տիր։

(ԼԷԼԷՆԸ Հէրբլար մախսուս Ռէլէրոֆլը)

[illegible]

Ավթրիա վէ Ռուսիա իմբէրաթօրլարը պէյնինտէ, Կրանիգատա վուգուի միւսամէմ օլան միւլագաթընը պիր այ գատար թէէխիր օլունտուղունա տայիր պիր չարա տէվէրան իտիեոր իսէ տէ, պու կիւն միւլագաթլարտա իթթիֆաղ օլունան թէտապիրի խէֆիեէ իւզէրինէ, մէզքուր չայեալարընը տէվէրանը թապիի կիւլի կէօրիւնիւեօր։

Լօնտրա, 14 հոկտ.

Մ. Բարնէլ տիւնքի կիւն թէվզըֆ օլունմուշ տուր։ Պու սապահ չըգան զազէթալար, թէտպիրի մէզքուրտէն տօլաը պէէանը մէմնունկէեթ իտիեորլար։ Մ. Բարնէլին եէրինէ, Թիբէրարի մէպուսու Մ. Տիլօն զիրաաթ ճէմկիեէթի բիեասէթինէ կէչմիշ տիր։

Լօնտրա, 14 հոկտ.

Թրանսվաալը մէճլիսի ումումի թաքաֆընտան ահվալը մահէլիեէնին թատիլաթընա տայիր թանզիմ օլունան լայիհա իւզէրինէ ադտ օլունան մուգավէլէնամէնին մուհաֆազայի ահքաամը, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինէ դարար վերիլմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տաուեան Արթին էֆէնտի հազրէթլէրինին, էրմէնիսթան գօմիսէրլիկինէ թայեինի հավատիսինին ասլը օլմատըգընը, վէ հիւքիւմէթի Սէնիյեէնին, էրմէնիսթանա պիր գօմիսէր կէօնտէրիլմէսի լազըմ օլուպ օլմատըգը գարարը դաթիսինի հէնուզ վիրմէմիշ պուլունտուղունու Ցար տիւ Պօսֆոր զազէթասը եաղրեօր։

Նաֆիա գօմիսիօնու ազասընան Ապտ իւր Բահման բաշա հազրէթլէրինին, Պաղտատտան Նէճէֆի եշրէֆ գատար պիր չբմէնարֆէրին թէմնոտ վէ ինչասը հազ գընտա կիւզէլ պիր լայիհա գաչէմէ արմըշ օլտուգլարը իշիտիլմիշ տիր։

Թունա միւխթէլիթ գօմիսիօնու, հոկտեմբերին 17 սինտէ, Գաբատտա եէնէ քիւշատ օլունուպ, հիւքիւմաթը սահիլիեէ գօմիսիօնունա տայիր իֆրաի միւզաքէրաթա տէվամ իտէճէք տիր։ Պու պապատէ թանզիմ օլունան լայիհա իւզէրինէ հէնուզ իթթիֆագը էֆքեար հասրլ օլմամըշ տըր։

Ումուրը սըհհիեէ մէճլիսի թաքաֆընտան վերիլէն գարար իւզէրինէ, Պոյպայտան կէլէճէք սէֆիինէլէրէ 10 կիւն գարանթինա պէվլեթտիրիլէճէկի միսիլլի, Մըսըրտան կէլիպ, Եունան իսկէլէլէրինտէ 24 սաաթ նէզարէթի սըհհիեէ ալթընտա գալտրգտան սոնրա, Յէրիսաատէթէ կէլէճէք սէֆիինէլէր, պիր քէրրէ մուայէնէ օլունտուգտան սոնրա, բրաթիգա վերիլէճէք տիր։

Պու տէֆա վիրուա իսէն պիր թէլէկրաֆնամէնին մէալինէ կէօրէ, ալաֆրանկա սեպտ. 27ինճի կիւնիւնտէն պէրու, Առէնտէ ասլա գօլերա իլլէթի կէօրիւլմէմիշ օլտուղունտան, օլատան հարէքէթ իսէճէք սէֆիինէլէր իչին բրաթիգա իթասը խուսուսունա մէճլիսի սըհհիեէ թաքաֆընտան գարար վերիլմիշ տիր։

[illegible] զահուր իսէն գօլէ-
լա իլլէթինէ կիրիֆթար օլանարա
պագմագ, վէ թէտապիրի սըհհիեէ-
սի չազըմէնին իթթիֆաղընտա, սա-
յիր թապիպլէրէ մուավէնէթ իյլէ-
մէք իւզրէ, Մըսըր սըհհիեէ խտա-
րեսի թարաֆընտան օրաեա պագը
թապիպլէր կէօնտէրիլմիշ տիր։

Եվվէլքի կիւնքի իճթիմանտէ, մալիեէ գօմիսիօնու, բիւսումի սիթթէ իտարէ մէճլիսի ճէտիտինին թէշքիլաթը մէսէլէսինի, պունատան էվվէլ պիեան իթմիշ օլտուղումուզ սուրէթտէ գաթիէն գարարլաշտըրմըշ տըր։

Մէճլիսին պագի միւզաքէրաթը, Օսմանլը մուրախասլարը թաքաֆընտան զուհուրա կէլէն մատտէ իւզէրինէ ճէրէեան իյլէմիշ տիր։

Պու մուրախասլար, համիլինի սէնէտաթա թէէտիեէ օլունաճագ ֆայիդէնն, չիմտիեէ գատար զանն օլունտուղու իւզրէ, միւխթէլիֆ խաթիդրաղլարը թէտաւիւլէ չըգարըլտըգլարը ֆիեաթ իւզէրինէ թէէտիեէ իտիլմէսինի թէքլիֆ իթմիշլէր, վէ պու թէքլիֆ, միւզաքէրաթը չէտիտէյի ինթաճ էյլէմիշ տիր։ Օսմանլը մուրախասլարընէն պու թէքլիֆինէ էճնէպի մուրախասլարը թաքաֆընտան մուխալիֆէթ օլունուպ, ադըպկէթ էճնէպի մուրախասլարընէ էֆքեարը զալէպէ էյլէմիշ տիր։

Տէվլէթը Ալիեէ, Ավթրիա, Սըրպիա վէ Պուլկարիսթան մուրախասլարընտան միւրէքքէպ օլան գօմիսիօն, Նոյեմբեր այընտա Վիէննատա եէնէ քիւշատ օլունաճագ իմիշ։

Տիւնքի կիւն պուդապէշտ հումուլէսիյլէ Գարաահերզտէն կէլմէքտէ օլան Լանտօնկ նամ ինկիլիզ վապուրը Գարա Պուրունտա գարաեա օթուրմուշ տուր։

Թրամվայ շիրքէթինին, Պէյօղլունտա թընէլ ըսթասիոնու իլէ Շիշլի պէյնինտէ պիր խաթթ ինշասը իչին իմթիհազ ալմըշ օլտուղու մալիմ տիր։ Պու քէրրէ մէզքուր շիրքէթ, խաթթը ճէտիտին կէչէճէք օլտուղու ոօգագլարընը կէնիշլէնմէսի իչին, դըսմէն վէ եա քիւլլիէն կըգըլմասը լազըմ կէլէն պինալարընը սահիպլէրիյլէ, Ալթընճը տայիրէ վէսաթաթըյլա շիմտիէն մուխաղէրաթ վէ միւքեալէմաթա կիրիշմիշ տիր։ Իչպու թրամվայ խաթթընըն կէչէճէկի եօլլար, Գալաթիսթան, Թէբէ պաշը, Համալ պաշը, վէ Թագսիմէ գատար Պէյօղլու ճատտէյի քէպիրի օլուպ, անտէն Բանկալթի վէ Շիշլիեէ կիտէճէք տիր։ Խապէր վերիլտիկինէ կէօրէ, շիմտիեէ գատար եալընըզ պիր պինանընը երգրլմասընը ինթաճ իտէն մէզքուր մուխաղէրաթ, պագը էպնիեէ սահիպլէրինին ֆէվգէլատէ մէթալիպաթըյլա, տիւշարը միւշքիւլաթ օլաճագ տըր։

Գատը քէօյիւնտէ 30 եաշընտա պիր պաղչէպան, օն կիւնէէն պէրու զայպ օլմուշ օլուպ, կէչէն կիւն օտասընընն դաբուսու դրրրլորդտա, պիչարէնին աղզընտա չըպուգլա եէրէ սէրիլմիշ օլտուղու կէօրիւլմիւշ, վէ չըպուղունու իչտիկի զէման ֆիւճէթէն վէֆաթ իթմիշ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր։

Եունան հիւքիւմէթի, պու քէրրէ Լարիսատա, Արթատա, Ֆարսալտա, Գարտիցատա վէ Թէսալիանընն մահալը սայիրէսինտէ թէլէկրաֆ մէրքէզլէրի թէէսիս իյլէմիշ տիր։ Լարիսատա, Արթատա վէ Թրիղալատա Եունան թահսիլտարլարը վերկի թահսիլինէ պաշլամըշլար տըր։

Լէվանթ Հէրալա զազէթասը, Մէքքէնին ահվալը ումումիեէսինէ տայիր ալընան խապէրլէրին, իլլէթի մախուֆէի մալիւմ հազգընտա մուճիպլի էնտիշէ օլտուգլարընը պէեան իտիեոր։ Շեյխ քի չէհրի մէզքուրտէ հավանընն սըճազլարը տէրէճէի նիհայեէտ վէ թէհամմիլ օլունմազ սուրէթտէ օլտուղու կիպլ, եէրլիկեր, պէտէվիլէրտէն վէ խասթալանմատան գօրգարադ, չարչըեա զախիրէ կէթիրմէեէ ճէսարէթ իտէմէտիքլէրինտէն, չէհիրտէ հազրգաթէն գըթլրգ հիւքմ իթմէքտէ իմիշ։ Հավայիճի իհթիեաճիեէտէն էն լազըմլըլարը քեամիլէն նօգսան օլուպ, մէսէլա սաեաղընն օգգասը 80 ղրուշա սաթրմադտա վէ էբէյիճէ պօլ օլան, գահվէ օլտուղու հալտէ, օ տախի օգգասը 40 ղրուշա, եանի ատի վագթի ֆիեաթընն հէման իքի միսլինտէ ֆիրուխթ օլունմագտա իմիշ։ Յէկեր թարաֆտան հէր կիւն հաճիլիկէ կէլէնլեր արթմադտա օլտուղունտան, էրզագ ազալարգճա, նաֆիագաեա միւհթաճ օլանլարընը միգտարը տայիմա թէզգյեիւտ պուրմադտա իմիշ։ Պու հալտէ, իլլէթին, չիտտէթինի զայպ իթմիշ օլտուղու ասլա մէմուլ օլունմամագ, վէ պիր թագըմ միւպալաղալարա հէվալէի սէմմի իթթիֆաք օլունմասա պիլէ, մուխաթարանընն պիսպիրթիւն տէֆ ու իղնէ իրզիմիշ օլտուղունու զանն իթմէք տէ տայէտ տիր։

Հէլէ մէճմուանուզ բէյ հիւքիւմէթի Սէնիյեէ, իչին, մուխաթարալը օլան էյի թարաֆընը կէօրմէյիպ, տիւշմէնի ումումիյի զալէպէ իթմէք իւզրէ, տայիմա թէտապիրի ճէտիտէ իթթիզըյա մէշղուլ տուր։

Յէրգօս կէօլիւնինն սուլարը հագգընտա, գօմիսօնը մախսուսու թաքաֆընտան գալէմէ ալընան բաբօրթօնուն միւնտէրիճաթը բէք ուղուն օլուպ, տէրճի խայլի եէր թուրթաճագ օլտուղունտան, պունուն պատիի մէմնունիյէթ օլաճագ նէթիճէսի շուտուր քի, մէզքուր կէօլիւն սուեու, թագսիմին սուեունտան զիեատէ էյի վէ թէմիզ իսէ տէ, պիրիճիք էօզրիւճիճէ աճը օլմասը իմիշ։ Պու աճըլըգ իսէ, պաղէն ֆուրթունալը հավալարտա զիբր օլունան կէօլէ Գարատէնիզին տալկալարընընն գարըշտըզը օլտուղու հալտէ, իմթիեաղ սահիպլէրի կէօլիւն պօեունա սէտտ չէքտիքլէրինտէ, պու հալին էօնիւնիւ քեամիլէն ալապի էճէլլէր տիր։ Սէպէպ պիր քէրրէ օրթատան գալգար իսէ, մէզքուր ճիւզիճէ թուզլուգ տա զայիլ օլաճագ, վէ մէմուլ օլունտուղու իւզրէ, էկեր իմթիեաղ սահիպլէրի նէյեթլէրինի մէվզրի իֆրատէ գօրլար իսէ, իթանպօլտա իլը տէֆա օլարագ սուլար պօլանաճագ տըր։ Իչթէ օլ վագթի համամար, ումումի վէ խուսուսի չէշմէրէր, սօգագլարընն սիւբրիւմէսի, լազըմ եօլլարընընն թէմիզլէնմէսի, վէ պաղչէլէրին սուլանմասը, վէյհասըլ սըհհէթ, նէզաֆէթի վէ սիւս իհթիեաճաթը իչին սու էքսիք օլմաեաճագ տըր։

Պաւլը Ալի, Զարգօս վէ Գրիթիրինին թախլիեէսինէ տայիր տիւէլի մուազզամա սիֆէրասընա պիր նօթա թագտիմ իյլէմիշ տիր։ Պու նօթատա, մէզքուրնուզաթը հարպիեէնին Եունանիսթանա թէրքինէ գարշը էրզրում մալիւմաթը ասքէրիեէ թարաֆընտան վուգը օլան իթթիրազաթ պէեան, վէ լաքին սիֆէրայի միշարիլյիւմիւն գարարլարընա իթթիֆա խիլլէճէկի անլարմեան գելընը մըշ տըր։

Իզմիրատէն խապէր վերիլտիկինէ կէօրէ, շէհրի մէզքուր ճիվարընընտա վագը Շեյխլէր գարիեէսինտէ հայվան խասթալըը զուհուր իտէրէք, Յէրիսատէթտէն տէրհալ միւսթայիտ պայթարլար թալեպ օլունմուշ տուր։

Ֆրանսա սէֆարէթի պու կիւն թարպէտատան Պէյօղլունա նագլ իտէճէք տիր։

Մարսիլեատա պուլունան էրմէնիլէրին, քէնտիլէրինէ մախսուս օրատա պիր քիլիսէ ինշասը իչին աչարգլարը իեանէ տէֆթիէրինտէ, չիմտիեէ գատար 4 պին 260 ֆրանգ թօպլանմըշ տըր։

Պուլկարիսթան, Ռուսիա վէ սայիրէ մուհաճիրլէրի հազգընտա պու քէրրէ վիլայեաթա պիր զաբթա թահրիրաթը սամիեէ իրսալ գելընըպ, պունտան սոնրա, էլան մէյտանտա օլան մուհաճիրլինին պիր ան էվվէլ եէրլէշտիրիմէսի, վէ պունլար իչին ինշա օլունաճագ եէնի գարիեէլէրէ խուսուսի իսիմլէր գօնուլմասը էմր ու թավսիեէ պույրուլմուշ տուր։ Իչպու գարիեէլէրին վէ իսիմլէրինին ինթաասը, հավի օլտուգլարը խանէ վէ սէքէնէլէրի միգտարընընն իչարըյլա, Պապը Ալիեէ պիլդիրիլէճէք տիր։

Բօրիատոգ նամ Ռուսիա զազէթասընընն, Բէլթրէսպուրկ սէֆարէթի Սէնիյեէսինտէն ալընան մալիւմաթա պինաէն պէեան իթթիլինէ կէօրէ, Օսմանլը սէֆիրի Շաքիր բաշա, ախիրէն Մ. տը Ժիմերս իլէ, մուալլագ մէսէլէլէր, խուսուսիյլէ տէվլէթի Ալիեէնին Ռուսիաեա օլան թաղմինաթը հարպիեէսինին սուրէթի թէէսիսինէ տայիր բէք չող տէֆա կէօրիւշմիշ տիր։ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթի ճէտիտէսինէ կէլինճէ, սէֆիրի միւշարիլյիյ, տէվլէթի Ալիեէնին, Պուլկարիսթանտաքի ահվալը հազրէրէյի, վէ բրէնս Ալէքսանտր թաքաֆընտան իթթիֆաղ օլունմուշ օլան թէտապիրի ալիրէյի, Պուլկարիսթանը սէլամէթի մադամընտա տուտ իյլէտիկինի իֆատէ իյլէմիշ տիր։

Պիր գաչ տէֆա տըր Բէչթեր Լոյդ զազէթասը, Պօսնա վէ Հէրսէքին գաթիէն Ավթրիաեա իլհագընը թաքսիեէ իթմէքտէ օլտուղունտան, Ֆըրէնտիպլաթ զազէթասը, պու ֆիքրի չու եօլտա բէտտա իյլէմիշ տիր։ — «Էկեր պու կիւնտէն Ավթրիա-Մաճարիսթան տէվլէթի իլհագիյեէթ մէսէլէսինի մէյտանա գաբ իսէ, պունտան տերհալ տա խիլէն վէ խարիճէն էօյլէ միշքիւլաթ չըգարքի, հիւքմրանիյեէթ մէսէլէսինին գաթիէն թէսվիեէսիյլէ գազանաճաղըմըզ չէյտէն չօգ զէեաեէ ֆէնա օլմուշ օլուր։ Պիզիմ, Պօսնա վէ Հէրսէքէքի մէմուրիեէթիմիզի, տէվլէթիմիզին մէնֆաիինէ մուվաֆֆըզ սուրէթտէ հալ իթմէք իչին, մէսէլէեէ հուգուգը ումումիեէ նօգթայի նազարընընա պագարագ, իշպու մէմալիքտէ, պիզ ճիւմլէ հուգուգը հիւքմրանիեէնին իմբէրաթօր թարաֆընտան իճրա օլունմասը քեաֆի տիր։ Պիզ, թէգատտիմ վէ մէհէնիյեէթ նօգթայի նազարընընա, մէմուրինէթիմիզի հիւանի իֆա իտէր իսէք, օլ վագթի, պիզիմ եէտիմիզէ իհալէ իտիլմիշ օլան մէմնէքէթլէրին ահվալը բօլեթիգընեեսինի գաթիէն թէսվիեէ իթմէքլիք, տահա գօլայ օլուր։»

Պիր Մաճար զազէթասընին պէեանընա կէօրէ, 1716տա, Օսմանլըլար բրէնս Էօժէն թարաֆընտան թըմբշվար էեալէթինտէն խտագիպ իտիլմէզտէն էվվէլ, Թըմբշվարըն սոն բաչասը Սէլիմ բաշանին մանտա տէրիսի իչինտէ պիր տէֆինէ դէօմիշ օլտուղու մագնան օլտուղունտան, հիւքիւմէթի Սէնիյեէ պու տէֆինէն թէհարրիսի իչին, Ավթրիա հիւքիւմէթինտէն բուխարէ թալեպ իթմէքտէ իմիշ։ Պու տէֆինէ իչին հիւքիւմէթի Սէնիեէ պունտան էվվէլ տախի Ավթրիա հիւքիւմէթինէ միւրաճաաթ իթմիշ, վէ էն սոն թէճրիպէ 1868տէ մուգու պուլմուշ իսէ տէ, մուվաֆֆագըյեէթ պուլմամըշ տըր։

Գեր. Ազարեան Ստեփան Եպիսկոպոսի իշխան Բաբա հազրեթլէրի բարաձրնտան իշրատ պուլրուլուպ, սուրբի կէրենկերտե դպրեբայարտա կեօրիւլմիշ օլան նուրգ հազզընտա,

ԻՇԱՏԷԻ ՄԱԽՍՈՒՄԷ ՏԻՐ

(Մէջմուանը 1902 Նիսան դէրսանդան պուէնէ)

10

Բաբա հազրէթլէրի Գ. Ազարեան էպիսկոպոսին Սինոդ թարաֆընտան վէ էքսէրիեէթի արա իլէ բաթրիարքիկէ ինթիխապ օլմուշ օլսուզունու պէեան իտէր։

Բարանընը իշպու սէօզիւ տախի շիմտիեէ գատար տէտիքլէրիմիզի, եանի պու էքսէրիեէթի արա բիսգօպօսլարը ատէտի իշինտէ մահտուտ օլուպ, միլլէթճէ էքսէրիյէթի արա աղնաշըլմատըգընը պիր գաթ տահա թաստիք իյլէր։

Միլլէթին էօթէտէն պէրու հայիզ օլտուղու հուգուզ՝ պիր քիչի ինթիխապը իլէ միսթագիլէն իճրա օլունմագտա իքէն, պու քէրրէ պէչէ իպլաղ օլունմասը էսասէն ինթիխապ քէյֆիյէթինի չիւրիւտիւր պիր հալ իսէ տէ, պիլ ֆարզ պիր քիչի ազ կէօրիւլտիւքտէ, իքէյէ, վէ նիհայէթի իւչէ պալիզ իտիլմէսի միլլէթճէ վէ տէվլէթճէ գապուլ օլունսա, շու էքսէսպյէթի արա սէօզինիւն հիւքմիւ եալընըզ օիւչիւ, եախօտ պէչինի՞ մի շամիլ տիր, եօգսա քեաֆիֆէյի բիսգօպօսլարը տէէու սիւալ իտէրիզ։ Էկէր քի քեաֆիֆէյի բիսգօպօսլար իչինտէն էքսէրիյէթ հասըլ օլաճագսա, միլլէթ թարաֆընտան կէօսթէրիլէն 3–5 միլինթէխալը հիչ հիւքմիւ եօգ տուր։ Եօգ էկէր քի, եալընըզ օիւչ եա պէչէ շումուլի օլաճագսա, պունու քիմ թէէմին իթմիշ, եախօտ իտէպիլիր, մատամ քի ավամ տան քիմսէ օ մէճլիսէ տախիլ տէյիլ, քիմ պիլիր քի օ բիսգօպօսլար միճէրրէտ գուրալարընը եայընըզ օիւչ եախօտ պէչէ միլինհասը թուրթուպ, ալէլումում բիսգօպօսլար հագգընա թամամ իթմէզլէր, վէ շու վէճճ իլէ իւչպէշ արասընտա էքսէրիյէթի արա հասըլ օլաճաղը եէրտէ, էինէ օ էքսէրիյէթ՝ քեաֆիֆէյի բիսգօպօսլարտան հասըլ օլմուշ օլմագ։

Շուրասը տա վար քի, միլլէթին գուրասընը գաղանան ատէտճէ միսավի օլմաերպ, մէսէլէ պէշ քիչինին իչինտէ պիրիսի 500, իքինճիսի 100, իւչինճիսիսի 50, տէօրտինճիսիսի 25, վէ պէշինճիսի 10, եախօտ պէշ գուրա գաղանտըզը հալտէ, պունլարտան հէր հանկըսընը իսթէրլէրսէ, բիսգոպոսլար ինթիխապ իթմէէ մէէզուն, վէ միլլէթ տախի գապուլէ մէճպուր օլաճաղընտան, միլլէթճէ էն մագպուլ օլան վէ էքսէրիյէթի գաղանան զաթ՝ բիսգոպոսլարճա հիչ միւթէպէր թուրթուլմաերպ պիր թարաֆընտան մէրսուլ իքի գրթա իսթիտանամէլէրէ քեամիլէն էմնիյէթ իտէրէք, վէ սրհհէթինէ շէքք ու շիւպհէ իթմէէրէք, ճիւմլէյի վագայը եազմագտա իտի իսէմ տէ, իտարէի վիլայէթին պէր վէճհի մէշրուհ գարարնամէսինին սուրէթի սահիհէսինի կէօրմէզտէն ինանամամագտա իտիմ, ֆագաթ նէ վագըթ մէզքիւր գարարընը սուրէթինի ալտրմ, վէ ահքեամինընը հէման իճրասընը, պիր թարաֆտան սալը վիրիլմէսի վէ տիկէր թարաֆտան Ատանատա ալը գօնուլմասը իլէ կէօրտիւ իսէմ, մէրգումըրընը ճիւմլէյի իֆատէլերինէ քեամիլէն էմնիեէթ իթտիմ։ Պէօյլէ պիր զէմանը ատալէթտէ վէ տէվլէթլու Ադիտին բաշա կիպի պիր վալիի ալիշան զէմանընտա, շու վէճճ իլէ պիր գարարընը վիրիլմէսի, նէ տէրէճէտէ թէէտիւֆ օլունճաղը տէրքեար տըր։ Պու պապտէ վալիի վիլաեէթէէնահիմիզ միւշարիէյհ հաղրէթլէրինէ պիր տէեճէյիմիզ եօգ տուր, զիրա միւշարիէյհ հաղրէթլէրի վիլաեէթէ թէշրիֆ իտէլիտէն պէրու, Ատանաեը սագինաթա շայէսթէ պիր հալէ կէթիրմէք իչին, պիր թարաֆտան սօգագլարընը թէմիզլէնմէսինի, գալտըրըմըրընը ինշասընը տիշիւնտիւյիւ կիպի, տիկէր թարաֆտան էհալիի իլմէ տավէթ իչին, գրաաթխանէլէր աչըլմասընը, մէքթէպլէրին իլերլէմէսինի, վէ պիր թարաֆտան տա էմվալը միրիէյի շունուն պունուն բէնչէսինտէն մուհաֆզա իտէմիմ իչին, պիր թարսուսա, պիր Զիլիֆքէնէ, վէ տիկէր մահալլէրէ գօշուրագ, էմնյալը տէվլէթտէն պուլունան բիւսումը աղնամլա աշարը պիր թագըմ միւրթէքիպլէրին էլինտէն մուհաֆզա իտէրէք, եէտիքչէրինի նասըլ գուստուրմասընը, (1) վէ սէնէյի հալ աշարընտան օլուպ, իհալէսի լազըմ կէլէն մահալլէրին աշար միւզայէտէսինտէ, սէնէի սաաղրդալար կիպի, շունա պունա գաբաթարըմամագ իչին։

քէշա պիր թարաֆտան տէրմում տիւնեաեը տիրիչէտէն աֆէթչէրտէն պուլունան վէ Մէրսինտէ զուհուր իտէն չէքիրկէնին մահվը իչին պիտնէֆս Մէրսինէ թէշրիֆլէ, պիւթիւն պիւթիւն մէղքիւր չէքիր. կէյի մահվ իլէ, տէվլէթ, միլլէթ ու վաթանա իճրա իյլէտիկի աղը խըզմէթ կկպի, ումումի վիլաեէթի սարիդլեր էլինտէն մուհաֆզա իլէ, էհալինին էմնիեէթի ճան ու մալընա չալըշարագ, ումումի էհալիի հալը բահթատա նասըլ սագլամագ լազըմ օլտուղունու տիշինմէսի վէ պունլարտան պաշդա տա հաֆթատա իքի կիւն սատթալը իլէ, էհալիի եանընա գապուլ իտիպ, կէրեք թահրիրէն վէ կէրեք շիֆահէն իտտաա վէ իֆատէլերինի տիյնէմէսի, վէ տահա նասըլարդ իտէյիմ, էմնալի նամէսուգ հալ ու հարաքեաթը տէվլէթ, միլլէթ ու վաթանբէրվերանէսի արասընտա իշթէ պիր տէ Հաճին մէսէլէսի զուհուր իտէր վէ օտա պիր թագըմ ուֆագ թէֆֆէք մէմուրլարընը վէրտիկի եալան եանլըշ իսպարաթտան զիհնի թէշվիշ օլուր, վէ քէյֆիեէթի իտտարէյի վիլայէթէ հեվալէ իյլէտիքտէ, շէօյլէ պիր գարար զուհուր իտէր իսէ, շու գատար զահմէթ իչինտէ պուլունան պիր վալիի ալիշանա զանն իթմէմ քի պիր էօզիւր սաբընը։

Միւշարիէյհ հաղրէթլէրի շու վիրիլէն գարար իւզէրինէ, մէրգում Հաճին աղալարընա հիչ պիր մուամէլէյի թէհտիտէ կէօսթէրմէեէրէք, վէ Ատանատա սէրպէսթ պըրագրլարագ իսթէտիքլէրի մահալի կէզմէլէրինէ միւսաատ իյլէմիշ, վէ ատիեէ նէզարէթինտէն ճէվապ կէլինճէ, հագգանիյէթի զահիրէ չըգարաճաղընը վատը ալի պուրուրմուշլար տըր։ Մուախարէն թարաֆըմըզա վիրիլէն մալիմաթա նաղարէն, միւշարիէյհ հաղրէթլէրի կիւլէկ եայլասընա թէշրիֆլէրինտէն սօնրա, միլլէթ մէճլիսի աղասընտան Մըզմըզեան հաճի Յակոբ տախի, Պահատըրեան վէ բէֆֆինին թուրթուղու մէթօտա բիաեէթ իյլէտիկինտէն, մէրգում տախի Հաճընա կէօնտէրիլմիշ տիր։

Գարարը մէղքիւր իւզէրինէ, քէյֆիեէթ շու բէնկի քէսպ իյլէտիքտէ, մէրգում Հաճին աղալարընընն բէճասը իւզէրինէ, պիլ մէքթալէ Խսթամպօլա կէլեբէք, իճապ իտէն մահէլլէրէ միւրաճաաթլա, Պաալը Ալինին ատալէթու մէրհամէթինէ իյթիճա օլունմասընը, վէ քէնտիլէրին տախի տիկէրլէրի կկպի վաթանլարընա իտտէլերի իյլէ մուհաքէմէ օլմասընա վէ թէչօհմէթլի, օրանպրոն ճէզայի սէպասը

ԱԳԱՆԼԷՐԻՆ [illegible] կէօրիւլիւպ, իսթամպօլա կէլտիմ։ Պիր խայրի միւտտէթտէն պէրու Հաճընան Խսթամպօլա կէլէրէք, իլմ ու էլտիէյի սայիրէյի թահսիլ ղըմնընտա արֆը էվգաթ իտէն Հաճընը ճիեէրեան Յարգիս էֆէնտի իլէ, Գալաթա Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիսինտէ Ամեն. Ներսէս Ս. Պատրիարք հաղրէթլէրի հուզուրունա չըգարագ, մէրգումըրընն պու պապտէքի իսթիտալարընը թագտիմ իյլէտիմ իսէ տէ, օրթալըգտա Սիս Կաթողիկոսու մէսէլէսի պուլունմուշ օլուպ, պիր թագըմ վէլվէլէլէր պուլունտուղունան, բէք պիւյիւք թէէսսիֆիւմիւզի մուճիպ օլան «Կաթողիկոսա կիտինիզ» ճէվապընը Ս. Պատրիարքտան ալմըշըղ տըր։ Շու ճէվապ, աճապա պիզ Կիլիկիալըլարըմըզ, Ազգային Պատրիարքարանի [illegible] թէմանիզ [illegible] 15-80

(1) Պունուն իսպաթընը թալէպ պուեուրան, կէչէն սէնէնին թարսուս ադամ վէ աշար մուհասէպէսի իյլէ, մէմուրլարընն հագգընտա իճրա օլունան խսթինթագնամէլէրէ միւրաճաաթ իյլէսին։

ՄԱՐՔՈ ՎԻՍԿՈՆԹԻ

3

մտքէն յաղթանակը Լուբոյին կը պարգևէր, թէ ճշմարտութիւնը պաշտպանելուն եւ թէ աշխոյժ, եռանդուն ու գեղեցիկ կերպարանքովը նայողին սիրտն իրեն գրաւելուն համար։

Լիմոնդացի երիտասարդը, որ կոնակը եկեղեցւոյն դարձուցած էր, գլուխը վեր առնելով՝ անոյշ նայուածքով մը ակամբ բարեւեց կոմսը, Օգորինսն ու Երանուհին, որոնք արքեպիսկոպոսական պալատին պատուհանէն իրեն կը նայէին։ Եւ վերջն դառնալով իր հօրը նայեցաւ, որն որ եռեւը կեցեր էր, ըսել ուզելով. — հոգ մի՛ ըներ, ինծի թող։

Փողի մ'ալ ձայնը վերջի նշանը տալով երկու մենամարտներն սկսան կամաց կամաց գլուխին վահանով ծածկել եւ օդոյն մէջ գաւազանները վարպետութեամբ խաղցնելով իրարու մօտենալ։ Երբ կրկէսին մէջտեղը հասան, Բամէնկոն իր ջղոտ սրունքները բացաւ, եւ կրցածին չափ ձախ ոտքին վրայ ինքզինքը հաստատելով անխախտ կեցաւ, սպասելով թշնամւոյն յարձակմանը։

Լուբօն սկսաւ այլ եւ այլ կերպերով անոր բոլորտիքը դառնալ ու զինքը փորձել. բայց միւսմ՝ արհեստին մէջ հինցած ըլլալով եւ ուզելով որ առաջուց իր թշնամւոյն ոյժը տկարացնէ, ուրիշ բան չէր ըներ բայց եթէ անիւի մը պէս ինքն իր վրայ դառնալով երբեմն գաւազանաւ եւ երբեմն վահանովը դիմացինին հարուածներէն ինքզինքը կը պաշտպանէր։ Սակայն վայրկեան մը որ Լուբօ անուշադիր իր մէկ կողմը բաց էր ձգած, այնպիսի հարուած մը իջեցուց, որ եթէ երիտասարդը կատուի պէս քայլ մը ետեւ չը ցատկէր, կողերը ջախջախած պիտի ըլլային։ Միայն գաւազանը քիչ մը մորթը սկրթեց եւ օդին մէջ թրուչելով կարծես թէ խեղճ Ամպրօսիոյին սիրտը ճմլեց, եւ բոլորովին դոյնը նետեց։

Բազմութիւնը որ առաջուց Լիմոնդացւոց կողմնակից էր սրտիւ, հիմայ սկսաւ հակառակ գուշակութեանց տեղի տալ ու վախնալ։ Սակայն Լուբօ եղածին վրայ բարկանալով, սկսաւ այնպիսի կատաղութեամբ յարձակմունքներ տալ, եւ այնչափ ուժով եւ ահաւոր հարուածներ տեղալ իր թշնամւոյն վրայ, որ Բամէնկոն ալ առջի պաղարիւնութիւնը ձգելով սկսաւ ընկրկիլ։ Սակայն այսու ամենայնիւ, Լուբոյին մէկ պզտի սխալ շարժման ատենը, դարձեալ Բամէնկօ հարուածով մը անոր ձեռքի վահանը բոլորովին երկու ճեղքեց։ Լուբոյի ձեռքը թմրեցաւ ու տեսնելով որ ալ ձեռքինը իրեն բանի մը չի պիտի կարենայ ծառայել՝ գետինը նետեց եւ յուսահատաբար երկու ձեռքով բռնելով իր գաւազանը եւ վեր առնելով բոլոր ուժովը ահաւոր հարուած մը իջեցուց թշնամւոյն գլխուն։ Որչափ ալ Բամէնկօ վահանով գլուխը պաշտպանած էր, սակայն գաւազանին այնպիսի ուժէն վահանը գանկին վրայ կոտրտելով խելքը կորսնցուց. ականջներն սկսան խօսիլ, աչքերը մթնցան, ծնկները դողալ, տատանիլ եւ քիչ մը ժամանակ ասդիս ասդին երերալէն վերջը փայտի պէս գետինը փռուեցաւ։ Բայց դուցէ պատահմամբ ըլլայ, դուցէ մասնաւոր դիտմամբ, ձախ արմուկին վրայ իյնալով գլուխը գետինը չէր եկած։

Լուբոյին հայրը, Բամէնկոն աւաղին վրայ գլորած տեսնելով, փառք տալու ձեւով աչքերն երկինք վերցուց եւ ուրախութենէն ինքզինքը կորուսած էր, մինչ կը լսէր նոյն միջոցին՝ փոթորկանման աղմուկին մէջէն՝ իր որդւոյն համար ժողովրդեան տուած գովասանքն ու պատիւը։

— Կեցցէ՛ Լուբօ, կեցցէ՛ բաղէակրին որդին, կեցցեն Լիմոնդացիք կը պոռային ամեն կողմէ։

Բայց Կարպանեաթէ փաստաբանը, որ մենամարտութիւնը սկսելէն առաջ, դարձեալ մեծ սրահին մէջ մեծամեծաց քով դացած էր, կը հարցնէր Օգորինսյի թէ արդեօք Բամէնկոն մեռած է թէ ողջ։

— Որչափ որ քիչն բերնէն եւ ականջներէն արիւն կուգայ, սակայն չեմ կարծեր որ մեռած ըլլայ, եւ ապահով եմ թէ քանի մը ժամէն կրնայ սթափիլ։

— Ուստի պէտք կըլլայ իմաց տալ Լուբոյին, որ ոտքին գլուխը բոլորովին գետին խոնարհեցնէ, որպէս զի չըլլայ թէ եռքը յաղթութիւնը կատարեալ չեղաւ ըսուի։ Ըստ իրաւանց ալ յաթող չը սեպուիր, քանի որ թշնամւոյն գլուխը գետին չէ խոնարհեցուցած եւ կամ բոլորովին զայն կրկէսէն դուրս չէ վռնտած։ Տէլ Պալցօ կոմսը Կարպանեաթէի այս ըրած առաջարկութիւնը լսելով, եւ միանգամայն ուզելով որ յաղթութիւնը լիովին Լիմոնդացւոց կողմն ըլլայ, փաստաբանին բանը իբրեւ իւր կողմանէ եկած թեւադրութիւն մը, կեցած տեղէն Լուբոյին հակցուց։

Լուբօ՝ որչափ ալ առաջուց Կարպանեաթէ փաստաբանէն մանրամասնաբար խրատուած էր, բայց դեռ այսպիսի գործոց մէջ վարժ չըլլալով, եւ միանգամայն տեսնելով իր թշնամւոյն ոտքին տակը փռուած կենալը, ամենեւին կասկած մը չէր ըներ։ Ի վերայ այսր ամենայնի, կոմսին այս դիտաւորութիւնը լսելով թէ գլուխը գետին խոնարհեցնել պէտք էր, կրսէր ինքնիրէն. — բայց չէ՞ որ մեռածի պէս գետինը փռուած է. ասկէց աւելի ինչ կ'ուզեն։ — Սակայն ամեն կասկածէ ազատ ըլլալու համար, միտքն ինկաւ որ թշնամին կրկէսէն դուրս հանէ։ Ուստի ծռուեցաւ անշունչ դիակին վրայ եւ գօտիէն բռնելով բոլոր մարմնովը վեր վերցուց եւ կրկէսին շուրջը պըտտցնելէն վերջը՝ յետին ճիգով մը կրկէսէն դուրս թաւալցուր պահապան զինուորաց առջեւը նետեց։

Այս տեսնալով բազմութիւնը՝ ընդհանուր ծափահարութեամբ սկսաւ նորէն «Կեցցէ՛ Լիմոնդա»։ «Կեցցէ՛ Լուբօն» գոչել։ — յետոյ կամաց կամաց ըսկսաւ ամբոխը քակուիլ եւ այլ եւ այլ ճամբաներէ ամեն մարդ իր տեղը բաժնուիլ։

Իսկ մեծամեծք նորէն Թրէմաքօյտոի բոլորտիքն առնելով՝ Տէլ Պալցօ կոմսին գալստեամբը միջհատած երգին մնացած մասը մտիկ կ'ընէին. ապա երգը լըմընցաւ եւ Տէլ Պալցօ կոմսը իւր Երանուհի աղջկանը նաեւ ուրիշ ապետաց հետ միատեղ դուրս ելան։

ԳԼՈՒԽ Ե.

Անոնք որ Էջբօ լճին ամեն կողմերէն Պէլլանս վազեր եկեր էին, դարձեալ իւրաքանչիւրն իրենց տեղը դառնալու համար ճամբորդութեան սկսան։ Լսելու բան էր՝ ամանց վրայէն եկած այլանդակ ձայնները, նաւակներու շղթայից շառաչմունքը, նաւավարաց ճիչն ու յաճախորդաց զիրար բարեւելը։ Հոս՝ լե-

արքարանքն գա՞նդը էմի ու գարարը-նա մուղայիր պուլունմուշուղ տըր քի, ատէթա քէնտի սիրիւսիւնտէն գո-վուլմագտաերը, միւթալաասընա ա-ճիղլէրինի զարգ իյլէմիշ վէ ըէֆիդիմ միւմիկիէյհ ճիեէրեան էֆէնտի իլէ չու ճէվապա տաեանամաեարագ, պիր դաչլաֆիզլարտա պուլունմուշուղ տուր, վէ հեր նէ գատար ճէվապը մէղբիւ-րուն թէքէրրիւրի իլէ, ատէթա սի-րիւսիւնտէն այրը պիր ճէմիյեէթէ սէօյլէր կիպի պաղը ճէվապլար տախի սօնմը իսէք տէ, պիղ տէ հեր կիւն ալմը իսէք տէ, պիղ տէ հեր կիւն Պապը Ալինին մերհամէթ ու ատալէ-թինէ տէխալէթլէ մերգումանը վա-թինէ տէխալէթլէ մերգումանը վա-թանլարընա իատէլերինէ տայիր պիր էմրի ալինին իսթիհսալի զըմնընտա չալըշմալարը իչին, քէնտիլէրինի ի-զաճ իթմէքտէն ասլա տուր օլմանը-զաճ իթմէքտէն ասլա տուր օլմանը-չըղ տըր, վէ նասըլ քի Ամեն. Սրբա-զան Պատրիարք հաղրէթլէրինի, քէ-զան Պատրիարք հաղրէթլէրինի, քէ-զալիք Ամեն. Ղեհափառ Ց. Տ. Մը-կըրտիչ Սրբազան Կաթողիկոս հաղ-ըէթլէրինի տախի հեր կիւն թահիղ իյլէմիշ օլտուղումուզտան, կէրէք Սրբազան Պատրիարք հաղրէթլէրի վէ փոխանորդլարը Գեր. Գ. Վ. Ռուս-ճուգլեան էֆէնտի, վէ կէրէք միւ-շարիլէյհ Վեհ. հաղրէթլիրի վէ մա-եէթլէրի պուլունան Գ. Ներսէս Հայր սուրբ ասլա տուրմաերպ, կապը Ալի-եէ վէ Ատլիեէ նէզարէթինէ կիտէ-ըէք, իբի թարաֆտան տախի սօն տէրէճէ ֆէտաքեարանէ չալըշըրմըշ ի-սէ տէ, չիֆայատ քի պիր մէնֆաաթ հասըլ օլմատըղընտան, Ամեն. Սրբա-զան Պատրիարք Հայր հաղրէթլէրի թարաֆընտան, օրթատա պուլունան Էրմէնի մէսէլէսի չայեասը իւղէրինէ, Պապը Ալի Էրմէնի բաթրիգխանէսինէ բէք էյի պիր նազարլա պագմաերպ, թարաֆլարընտան հեր նէ քի իֆատէ վուգու պուլուր իսէ, չայեանը գա-պուլ ու էմնիեէթ պույրուլմատըղը-նըն, վէ չու Հաճրն միւթէպէրա-նընըն վաթանլարընա իատէլերի իչին, արթըգ պիտ[illegible] թէեմիեէ իթմէկէ-[illegible] տեսան իսթեօրար։

ճէվապը դա[illegible] Ց. Պատրիարք հաղրէթլէրինի իզաճ իթմէկէ իհթիեաճ կէօրմէեէրէք, եա-լընըզ միւշարիլէյհ Վեհ. հաղրէթլէ-րինէ միւրաճաաթ գելընմէշ, վէ միւ-շարիլէյհ Վեհ. հաղրէթլէրի աճիղլէ-րինի թէսէլլի իլէ, պիր քէրրէ տահա մագամաթը ալիեէեէ միւրաճաաթ իյ-լէմիշ վէ թագրիրլեր եազմըշ վէ միւ-մաիլէյհ Գեր. Ներսէս Հայր սուրբու հեր կիւն Ատլիեէ նէզարէթինէ կէօն-տերէրէք, մերհամէթլերինէ տէխա-լէթ իյլէմիշ տիր։ Տիկեր թարաֆտան Ատանատա Ռում միլլէթի ռիւթպէթ-լու Մէտրապօլիտի էֆէնտի հազրէթ-լերի, վալիի վիլաեէթբէնահինին եայ-լակտան Ատանաեա թէչրիֆլէրինտէ, չու զէվալլը Հաճրն միւթէպէրանընընն 5-6 մահ Ատանաեը պի զայրի հագդ պէքլէմէքտէ, վէ պիր թագրմ թաս-նի օլմուշ մազպաթալար հիւքմինէ գուրպան կիթմէքտէ օլտուգլարընը բաշայի միւշարիլէյհ հաղրէթլէրինէ արզ ու իֆատէ իյլէտի.բտէ, արթըգ մէմլէքէթլէրինէ իատէսինէ միւսա-տէ օլունմասընա տայիր հէման Պա-պը Ալիեէ պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ օ-լունմուշ, վէ իչթէ չու սըրատա պի-տաեէթէն պէր վէճհի հագդանիեէթ մուհաքէմէլերինին իճրասը գարարը սուտուր իտիպ, թէլէկրաֆլա վիլա-եէթի ճէլիլէեէ պիլտիրիլտիքտէ, պէր մուճիպի էմրի ալի, միւթէպէրանը մերգումանընն վաթանլարընա ավտէթ-լերինէ միւսաատէ օլունմուշ տուր, վէ նասըլ քի զաղէթայի միւթէպերի-նիզլէ իլան պուեուրտունուզ, մեր-գումլար Հաճընա կիթմիշլեր տիր։

Ցագաթ Ամեն. Ս. Պատրիարք հաղ-ըէթլէրինին «Պապը Ալիեէ հեր նէ քի արզ իյլեր իսէ, չաեանը գապուլ օլուն-մաեօր» ճէվապը եալան օլմատրընա շիւպհէմիզ եօգ իսէ տէ, պէնտէլերի էրմէնի ահատընտան պուլունտուղում հալտէ, ահապա միւսաատէ օլունա-պիլիր մի Ամեն. Ս. Պատրիարք հաղ-ըէթլերինէ չու սիւալի թագտիմ ու արզ իյլեմեէ. չէօյլէ քի թէպաասը պուլունտուղումուզ տէվլէթի Ալիեէ-նին ինտի տէվլէթլերինտէ պիր գաէ-եիւզ սէնէտէն պէրու գաղանընընը օ-լան «Պատագաթ» իւնվանընը նիշինն-լէքէտար իյլէտի.ք քի, իֆատէլերի-միզ շաեանը գապուլ օլունմաեօր։

Պիզիմ աթալարընընը իսթանպօլուն տէլիքլերինտէ պարընարագ, Եէնիչէ-ռիլերին հէզերան պին տէհչէթլի պար-պարընընարընա թէհամմիւլ իլէ, վէ հիչ պիր թարաֆա սէս չընդարմագը-ղրն վէ եալընը թէպաասը պուլուն-տուղու տէվլէթի Ալիեէնին մէրհամէ-թինէ տէխալէթ իլէ, պու կիւն.քի կէօնլէնմէ.քտէ օլտուղումուզ աղ չօգ հուրրիեէթ վէ հալի բահաթլա, պիր տէ ինար տէվլէթը Ալիեէտէ ՍԱՏԱ-ԴԱՌ չերէֆինի միրաս պընրագմընընը տը, պիզ, անլերին կէօրտիւիւ թաղ-[illegible] պուլունու պիլէ կէօրմէ-[illegible] բէն, նիչին չու միրաս սեր-վէթիմիզի սուեա աթմագտայընը, վէ չու հալ իլէ պիւթիւն Ամատոլ էրմէ-նիլերի իւղերինէ տէվլէթիմիզին ֆէնա նազարընը տավէթ իյլէմէ.ք.լիկէ մէհ-պուր իյլէմէ.քտէ.յիզ Ամեն. Ս. Պատրիարք հաղ-ըէթլերինի գուրպան իտէրէ.ք.պիզ էվվալա-ընա միրաս պրագրան զիգը.յէմէթա-տագաթ նամընը ֆէտա իյլէմէմիզլէ, պունտան պիւյիւ.ք պիր միւ.քեաֆաթ էլտէ իտէպիլէճէ՞.քմիզիզ։ Թէպաասը տէվլէթի Ալիեէտէն օլուպ, էրմէնի պուլունան հէր պիր ահատընը հագդ վէ մէեզունիյէթինտէն օլան չու սիւա-լին ճէվապլընտան պէնտէլերինին տա-խի մահրում պրագրամասընը նի-եազ իտէրիմ։ Օթուզ գըրդ սէնէ էվ-վէլ, աթալարըմըզ էրմէնիլեր իլէ պու կիւնքի կիւն պիզ էվվալարը էրմէնի-լէրիմիզին հալ ու բահաթընընա տաղ-լար գատար ֆարգ օլտուղու, զանն իտէրիմ.քի ինքեար օլունմազ սահիհ-լերտէն օլտուղունտան, պէօյլէ պիր թազրմ վահի վէ ֆայիտէսիզ իւմիտ-լերէ գաբըլարագ, մէյվէսինի կէօ-նէնմէ.քտէ օլտուղումուզ միրասը սուեա աթմագ քեարը ագըլ տէ.յիլ տիր։

Պիզ հեր նէ.քի մէնֆաաթ կէօրմէ.ք արզուսինտէ իսէ.ք, թէպաասը պու-լունտուղումուզ տէվլէթիմիզ վէլիի նէյմէթիմիզտէն եէնէ կէօրէպիլիր ի-տի.ք, էկերչի սատագաթըմըզա լէքէ կէթիրմէ.յիպ, տահա զիեատէ իլէրու կէօթիւրմէեէ զարէթ իթսէ իտի.ք։ Ցագաթ չիմտի անը զայպ իթտի.ք-տէն պաշգա իւսթէ տախի վիրմէքտէ օլտուղումուզ հալտէ, հիչ պիր մի-քեաֆաթա շաեէմթէ օլմաեաճաղը-մըզա շիւպհէ՞մի գալտը։ «Բաեաստ բիրինճէ կիտէր իքէն էվտէ.քի պուլ-կուրտան օլտուգ»։ Պէնտէնիզ Ամա-տօլուտա.քի ֆիւրտլերին, զալիմՁեր-քէսլերին վէ պիր թագրմ ինաֆսըզ մէմուրիյինին իյլէտի.քլերի ֆէնալըգ-լարը ինքեար իտիպ, անլերէ հագդ վիրմէ.քտէ տէ.յիլիմ, վէ տէ.յիլ եալը-նըզ միլլէթիմիզէ, իլա տէվլէթիմիզէ պիլէ բէք պիյիւ.ք քէտեր վէ խասար վիրմէ.քտէ օլտուգլարընը իգրար ի-տէնլէրտէնիմ, ֆագաթ գա՞նդը տի-հան սէօյլէ.ք.պիլիր քի, տէվլէթիմիզ չու Քիւրտլերին, Զեր.քէսլերին վէ մէմուրիյինին իսլահընը իսթէմէմէքտէ տիր տէեու։ Ահապա պունտան իքի իւչ սէնէ էվվէլ Ազգային Պատրիար-քարան, թազէիգաթ չէքմէքտէ օլան պիր էրմէնի հագդընտա Պապը Ալի-նին մէրհամէթինէ տէխալէթ իյլէսէ իտի, Պապը Ալի իճապ ու իճրասընա հիմմէթ իթմէեօ՞ր մու իտի։

Իչթէ պու կիւն, էվվէթ, տէ.յիլ Հաճընընընը, իլա, հեր գանդը քէջ-լիլէր իչին օլուր իսէ օլսուն, Պապը Ալի վուգու պուլան իֆատէ.յի թահթը էհէմմիեէթէ ալմամայա վէ ասլա եիւ-զիւնիւ պիլէ չէվիրիպ պագմամաեա հագդ գաղանմըշ տըր։ Գըրագալըմ [illegible] Թարիգտա չար-բըդ թէչէպպիւսաթընը, էօթէտէ պիր թագրմ ղաղէթալարըմըզընը շարը-թանընըզը վէ օլուր օլմազ, եալան եան-լըշ նէչրիեաթլարը, տահա զիեատէ, Պապը Ալինին մերհամէթինտէն սէ-ֆիլ Ամատօլու Էրմէնիլերինի մահ-րում պրագմամաա սէպէպինէթլեր վերմիշ տիր, վէ ճկէր չու ղաչէթա-լարըմըզընը իչինտէ, չաեանը մէճՁու-նիյեէթ վէ սէրամէթ պահպանը իլէ պիզի սալիհէ չըգարմաեա չալըշան-լար օլմուշ իսէ տէ, տիկերլերին, մէն-ֆաաթը զաթիլեէլերինէ վէ շարլա-թանընըզլարընա զարար իրաս իտէճէ-կինի, քէնտիլեր պիլ միւահէտէ, ճէմիյեէթտէն թօգաթ վէ թիւ.քիւ-րիւ.ք եէրիզ գօրգուսու իլէ, հէման աղրզը տէ.յիչի վիրմիշլեր տիր։ Հա-յըճա.քի, սէֆիլ միլլէթիմիզի չու չարբըզ հալլերինտէն բահնէ.տար իյ-լէտի.քլերինէ հիչ պիրինին ճիեէրի սըղ-լամմագտա տըր։ Միւելլիֆ էֆէնտի, պու պապտէ էօթէտէն պէրու ղազէ-թայի միւթէպերինիզլէ նիտա իյլէ-տի.քլերինիզ բէք սահիհ վէ տօղրու տուր։ Հէման Ալլահ եիւրէ.քլերինէ մերհամէթ վէ ինսաֆ վիրսին տէ, պա-ղի չու սէֆիլ միլլէթիմիզին սէրի ա-զիզի էլլերինտէն տիլլերինտէն գուր-թուլսուն։

Վաղիֆէ.յի վէ.քեալէթիմիզ իքմալ օլուպ, արթըգ պէնտէնիզ տախի սա-քինաթըմա, կիլիկիաեա ավտէթ իտէ-ճէ կիմտէն, չու մէսելէտտէ ճիւմլէ.յի զահմէթ պուեուրան զէվաթը միւթէ-պերլերէ, Հաճրն էհալիսի թարաֆրն-տան պիլ վէքեալլէ թէչէ.քիւրիւմիւ սունար, վէ զաթը ալիլերինէ վատ իյլերիմ.քի, կիլիկիանընն հալը բէրի-շանիսի իւղերինէ խուսուսի օլարագ մանիմաթլար վիրեճէ.յիմ, էկերչի զաղէթաեր միւթէպերինիզին սիւ-թինլերինին պիր եէրինի ֆէտա իյ-լէմեէ վատ պուեուրուր իսէնիզ։

Իչպու մէ.քթուպիմին տերճի հագ-գընտա օլան հիւրմէթինիզ իչին խաս-սէթէն թէչէ.քիւրիւմիւ իպրաղ իտէ-ըէք գալըրըմ,

Մուիսինիզ.

Նաղարէի Գ. Ցոլոճեան

Ց. Գ. Հաճրն գայմագամը Իզզէթ պէ.յին պու տէֆա պաղը սույի հալլէ-րինի Հայրենիք զաղէթասընտան պիթ թէրճէմէ իլան իթմիշ օլտուղունուզ կիպի, Հաճրն միւթէպերլերինտէն պիր գաչրը վէ ֆուտիու գարիեէլի էրմէնիլերին երկիրմէսինի թէվզը-ֆ իյլէտի.քլերինի տախի պէնտան պու-եուրմուշ իտինիզ։ Օ հէնգեամտէ միւմիկիէյհ Իզզէթ պէյ, Մաղարա միւտիրինի վէ Հաճրն մալ մրտիւ-ռինի վէ մահ.քէմէ պաշ քեաթիպինի գօսմուշ վէ մէմուրինէթինտէն թարտ իյլէմիշ օլտուղունտան, մէ պու ճիւմ-լէյի իշթի.քեալերի տէվլէթլու վաղի բաշա էֆէնտիմիզ հազրէթլերի տուշ-մուշ օլտուղունտան, հէման Սիս միւ-թէսարրըֆլըղընա թէլէկրաֆ իլէ Հա-ճընա կիտէրէ.ք չու ուշղունսուղուղու պիթթահգրդ էթրաֆը իլէ մանիմաթ վիրմէսինի էմր իյլէմիշ, վէ միւթէսար-ըրը միւշարիլէյհ Հաճընա կիտերէ.ք մահպուսարը պրրադմըշ վէ չու ուշ-ղունսուղուղուն թահգրդաթընա կի-րիչէրէ.ք ատալէթի զահիրէ չըդար-մագտա օլտուղունու Հաճընտան պէր թաֆսիլ եազմագտա օլտուգլարընը-տան, իճապ իտէն թէչէ.քիւր իլէ նէչրինէ հիմմէթինիզի նիեազ իտէ-ըիմ էֆէնտիմ։ (Քեզ.)

Զըգան հաֆթա վուգու պուլան Ֆուրթունալարտա զուհուրա կէլէն գաղալարա տայիր թիւրքճէ զաղէ-թալարտա կէօրիւլէն պաղը նաթէ-մամ մաիւմաթա նէզարէն, 4 պին քի-լէ պուղտաեը համիլ պիր եէլքէն

Եունան սէֆինէսի Ախթէբուլ տա-զարգ օլտուղու կիպի, օտուն քէօ-միւրիւ եիւքլիւ պիյիւք պիր գայրգ տախի պաթմըշ տըր։ Էսկիգօղտա զէյթին եիւքլիւ պիր գաեըգ զարգ օլմուշ, վէ Գարա աղաճտա, 12.000 քիլէ մըգտարընտա եագաճագ օտուն ալմըշ օլան պիր Եունան չէ.քտիրմէ-սի գարաեա տիւշմիւշ տիւր։ Պիր թէ-սատիֆիւ Բապպանիեէ իլէ, իչպու տէօրթ գաղալարտան հիչ պիրինին-տէ նուֆուսաճա թէլէֆաթ օլմամըշ տըր։

—

Էսպագ իտարէ.յի Մախսուսէ տի-րէքթօրու ճօն էֆէնտի, բաղար իր-թէսի կիւնիւ ագշամ իւզերի, Գարա քէօյտէ, Ազիզիեէ գարաղօլու էօնիւն-տէ գաեըղա աթլարքէն, տէնիզէ տիւշմիւշ, վէ իտիլէն ֆէրեեատ ու ֆիղան իւզերինէ, էֆէնտիի միւսաի-լէյհ սալիմէն սուսան չըգարըմըշ տըր։

ՐԷՍՄԻ

—

Է.քեալ ու էվզանը մէվճուտէնին ուսուլը աշարիեէ թահվիլէն թան-զիմ վէ թէնսիգի իլէ, սուվերի իճ-բահեէսի հագգընտա, մէճլիսի մախ-սուսը վիւ.քելաճա վիրիլէն գարար իւղերինէ պիլ, իսթիղան մութաալ-լիգ պույրուլան իրատէ.յի սէնիյեէ.յի հազրէթի Բատիշահի միւճիպլինճէ թանզիմ օլունան գարարնամէ տիր։

1. Մէմալի.քի Օսմանիեէտէ գուլա-նըլաճագ ռէնի էօյնիւլերէ էսաս իթ-թիխաղ օլունան արշէն, մէթրո տէ-նիլէն էօյնիւ պէօյրու.քլիկինտէ տիր։

2. Եէնի արշէն օն բարմագ տըր։ Վէ պիր բարմագ օն թաթթ տըր, վէ պիր խաթթ օն նօգթա տըր։ Պին արշէն թուլինտէ օլան մէսաֆէեէ միլ, վէ օն պին արշէն թուլինտէ օ-լան մէսաֆէեէ ֆարսախ թապիր օ-լունուր։ Պիր ֆարսախ թագրիպտ-ի.քի սաաթլըգ մէսաֆէ տիր։

Եէնի տէօնիւմ, հեր թարաֆը օ-նար արշէն պօեունտա տէօրթ քէօ-չէ օլմագ իւզրէ, եէւզ արշէն մու-բասպա մահէլլէն իպարէթ տիր։ Ճէրիպ հեր թարաֆը եիւզեր արշէն պօեունտա տէօրթ քէօչէ օլմագ իւզ-ըէ, օն պին արշէն մուբասպա մա-հէլլէն, վէ պիր ճէրիպ եիւզ տէօ-նիւմտէն իպարէթ տիր։

4. Եէնի էօյնէ.ք, ու վէ անքն կի-պի չէ.յլեր վէ էրզագ վէ հուպու-պաթ էօյնէ.ք իչին, էնի պօեու վէ տէրինլիկի պիր իքի արշէն բարմա-ղը պիւեիւքլիկինտէն իպարէթ պիր էօյնիւ տիւր։ Պիր եէնի քիլէ օն էօյ-չէ.ք, վէ պիր էօյնէ.ք օն գութու, վէ պիր գութու օն զարֆ տըր։

5. Եէնի օգդա պին տիրհէմ տիր, վէ պիր տիրհէ՞մ օն տէնէկ տիր, վէ պիր տէնէկ օն պուղտայ տըր, վէ պիր

ցուն նաւակ մը տիունքէն բաժնուելու վրայ, հոն՝ ուրիշ մը՝ յսրում նաւավարք թիերը ջուրի մէջ կ'ա-ճապարեն մէկն առնուլ որ ճամբայ ելլան։ Մէկը կը հայհոյէ որ մարդ չի կրցաւ ժողվել նաւակին մէջ, միւսը կը պոռայ թէ նաւակը ջախջախելու վրայ է։ Վերջապէս վայրկեանի մը մէջ բոլոր լճին երեսը այլ եւ այլ կողմերու ճանապարհորդ նաւակներով ծածկուեցաւ։ Ասոնցմէ ոմանք առագաստով, ոմանք ալ ոյժերնին թիերուն տալով՝ կը պատերազմէին բաւական խոշոր ալեաց դէմ, զորոնք հոգմը դէպ, իրենց կը մղէր։

Լիմոնդացիք քիչուոր ըլլալով սպասեր էին որ Լուբ՝ կղերին հետ գործը լմնցնելով դառնայ, որպէս զի անոր հետ միատեղ ճամբայ ելլան։

Տէր Պալցի կոմը, մտերիմ բարեկամի մը պէտք եղած ամենայն յարգանքն ու մեծարանքը կը մատուցանէր Օգօրինոյի, հրաւիրելով զինքը՝ որ քանի մը օր ալ իր դղեակը բարեհաճի անցընել։ Ապետը գիջանելով կոմսին առաջարկութեանը՝ մտան մեծ ու վրան գոց նաւակի մը մէջ։ Երանուհին հօրը դիմացը՝ եւ Լիմոնդացւոց ծերունի մեծաւորն ալ ամենայն յարգանօք երիտասարդ ասպետին դիմացը տեղաւորեցան։

Երկու հոգի նաւակին գլուխը ուղղուելու ալ յեռնակողմը կը թիավարէին։ Միքելէն ամենէն ծերն ըլլալով, դեկը կը կառավարէր եւ իր առջեւ Արեկօցցոն կը կենար, իբրեւ ամենէն ուժեղը։

Իսկ Լուբօ ներսը իւր տերանց զգուանքն ու գովեստն ընդունելէն վերջը, զուրս ելաւ եւ նաւակին ծայրը՝ երկու ոտքերը վար կախելով երբեմն նաւակին ծռելովը ոտքերուն թրջելը եւ երբեմն ալ թիերուն հարուածներէն երեսը ցօղի պէս եկած ջրին զովութիւնը կը վայելէր։ Բայց միանգամայն ձեռքերը կուրծքին վրայ դրած՝ կը դիտէր չորս կողմի լեռները՝ որոնցմէ այնչափ տարինէր հեռացած էր, անբնաւտարելի ուրախութիւն մը կ'զգար սրտին մէջ երբոր կը յիշէր այն դաշտերն ու հովիտները եւ բոլոր տղայութեան հասակին մէջ տեսած տեղերը՝ որոնք իրրեւ հին բարեկամի մը գծագրութիւն՝ աչքին առջեւը կ'ներկայանային։

Իսկ անոր հայրն Ամպրօճիո ալ՝ մէկ կողմը քաշուած, մտածելով այնպիսի որդի մ'ունենալուն երջանկութեանը վրայ, կը յուսար թէ հիմայ մեծամեծ, եւ ազնուականք զինքը իրարու պիտի քաշեն։ Երբեմն երբեմն որդւոյն քովը մօտենալով քաղցր խօսք մը կ'ըսէր, որուն Լուբօ՝ կամ աչօք՝ եւ կամ պզտիկ ժպիտով մը կը պատասխանէր։

Երբ որ Մորքաթէի ծայրը հասան, Արիկօցցի փայլակի մը շողալը տեսնալով. — Ձեզ տեսնեմ, կ'ըսէր, դեռ փոթորիկը ետեւնէս չի հասած Վարէննի հասնինք. — ուստի նաւավարք սկսան աւելի շուտ եւ ուժով թիավարել։ Իսկ ներսը քիչ մ'ատեն նոյ օրուան եղածին վրայ խօսակցելէն վերջը, Երանուհին այր հայրը խօսակցութեան եղանակը փոխելու համար, (ինչպէս որ խիստ շատ անգամներ ուրիշի ա[illegible] պատմած ունէր, եւ պատմելն ալ գրեթէ իրեն սովորութիւն եղած էր), Մարքօ Վիքօնթիի վրայ վրայ խօսք բացաւ։ — Մենք երկուքնիս մի եւ նոյն դպրոցի մէջ դասակից եղած ենք, այն երեւելի գրաբարը միշտ դասին առաջիններէն մէկն եղած է եւ իրեն հանճարին ալ համող չի կար, բայց [illegible]։ — Հոս ուզելով հակցնել այն անանուն սէրն ով ըլլալը, եւ միանգամայն կասկածելով որ Օգօրինօն արդէն գուշակած ըլլայ, — միշտ իրարու մէջ հակառակութիւնք կը ծագէին, մանաւանդ աղէկ միտքս կուգայ Տանդէի թոնաւոր Ալիկիէրի անուամբ գրքին վրայ ունեցած վէճերնիս, զոր վերջը այրեցին. սակայն ասով ալ բարեկամութիւնիս երբէք չենք կորուսած։

— Աղէկ ըսիր, միտքս կուգայ թէ շատ անգամ ձեր վրայ խօսած է Ինծի, պատասխանեց Օգօրինօ։

— Իրաւ կ'ըսես, ինչ կ'ըսէր արդեօք Ինծի համար։ Գիտնալով որ խնդճ Լիմոնդայի հետ տեսնուելս պատճառաւը. շատ անգամ Լիմոնդայ ձեր դղեակը կուգայի, ձեր վրայ ամենայն տեղեկութիւն ուզելէն վերջը, Երիչինտան կը հարցնէր, որուն նաեւ գեղեցիկ հանգամանքները միշտ կը գովէր։

Օղրատօ կոմը, որպէս զի աղջիկը չի լսէ, ասպետին մօտեցաւ եւ ցած ձայնով ականջէն վար. — գիտցած ըլլաս որ Մարքօն պիտի առնէր զԷրմէլինտան. բայց վերջը շատ դժուարութիւններ ելլալով . . . . բաւական է. ուրիշ անգամ աւելի հանդարտութեամբ կը պատմեմ։ — Միւս կողմանէ առանց բառ մը փախցընելու Երանուհի այս խօսակցութիւնը մտիկ կ'ընէր . . . .

Մէկ մ'ալ յանկարծակի որոտմունքի մը ճայթմունքէն խօսակցութիւնն ընդմիջեցաւ, եւ քիչ մ'ալ վերջը դեկավարին այս խօսքերը լսուեցան՝ որ կը պօռար. — ամենքնիդ ալ թիերն առէք։ Ուստի մէկէն Լուբօ եւ Ամպրօճիո այս հրամանին համեմատ աճապարանօք փութալու ժամանակին որչափ ալ նաւակը բաւական տակն ու վրայ եղաւ, սակայն քիչ տեւելով դարձեալ առջի լռութիւնը տեղը գտաւ. այնպէս որ՝ հեռուէն ընդարձակ լճին ոռնալուն կատաղի ձայնը յստակ կը լսուէր։ Այս միջոցիս մեծաւորը ներսէն պատուհան մը բանալով դուրս նայեցաւ։ Հարաւային կողմէն սեւ սեւ ամպերուն մէջէն կայծակներու անձրեւ մը լճին վրայ տեղալով՝ կարծես թէ կամաւ լեռնակուտակ ու փրփրադէզ ալիքները նաւուն դէմ կը մղէին։

Կոմը դէպ 'ի դեկավարին կողմը բացուած դուռն ելլալով, — Միքէլէ, երբ որ կիմանաս թէ օդը պիտի աւրուի, ինչու դէպ ափունքը չես մօտենար, փոխանակ այս ժայռերուն դէմ պատերազմելու, որոնց ամենեւին մօտենալու հնարք չկայ, ըսաւ։

— Երբոր փոթորիկը դիւանման արագութեամբ յանկարծ ետեւէս կը հասնի, ես ինչ ընեմ, պատասխանեց նաւավարը, ետքը սկսաւ աղաղակել. — Ձեզ տեսնեմ, ուժերնիդ կրկնապատկեցէք եւ աւելի աւելի արագութեամբ շարժեցէք։

Ուստի ամենքը սիրտ առած մէկէն ուժեղ բազուկներով սկսան թիավարել ըսածէն աւելի ջանքով։ Նաւակը կարծես թէ բամպակէ փրփուրներու վրայէն կը սահէր։ Բայց յանկարծ սաստիկ հով մը փչելով, ալիքները կատաղութեամբ նաւակին կողերը սկսան ծեծել, այնպէս որ մէկ մը աջ ու մէկ մ'ալ ձախ կողմը ծռելով, վաստակած ճամբայներնէն մեծ մաս մը կը կորսնցնէին։ Ի վերայ այսր ամենայնի իրենց անյուսահատ թիավարելովը դարձեալ քիչ մը ճամբայ կը շահէին եւ կամաց կամաց դէպ 'ի Վարէննա մօտե-

պուղտայ օն հապպէ տիր։ Եէնի պաթման, օն դըյէէ տիր, վէ պիր գանթար օն պաթման տըր, վէ պիր չէքի օն գանթար տըր։

6. 1882 սէնէյի միլատիէսինին մարթը իպթիտասը կիւնիւնտէն իճրատթա պաշլանըլաճագ տըր։

7. Մէպտա իթթիֆաղ օլունան սէնէյի մէրգումէ մարթը իպթիտասընտան իթթիպարէն, մէմալիքի Օսմանիէէտէ հէր քէս եէնի էօլչիւլէրի դուլլանմաէա մէճբուր օլուպ, էսկի արշըն, վէ էնտաղէ, վէ քիլէ վէ սայիրէ միւխթէլիֆ նիսպէթտէ պուլունան պիրճիւմէ մուգաեէսաթ վէ էվզանը աթիդա քիւլլիէն թէրք վէ իմէա օլունաճագ, վէ եէնի էօլչիւլէր հէր թարաֆա կէօնտէրիլէն նիւմունէլէրէ թէվֆիդէն իմալ իտիլէճէք տիր։

8. Մուգաեէսաթը ճէտիտէ իլէ մուգաեէտաթը աթիդէյի իրաեէ իտեր իբի գըթա ճէտվէլ թանզիմ օլունտուղու կիպի, էսկի էօչիւլէրին եէնիլէրէ, վէ եէնիլէրին էսկիլէրէ նիսպէթլէ օլան ֆարգընը կէօսթէրիր ճէտվէլ տախի թարիֆաբայա պէրապեր թանզիմ իտիլիպ, իչպու գարարնամէեէ զէյլ իտիլմիչ տիր։(1)

9. Իչպու գարարնամէ, զիբը օլունան թարիֆա վէ ճէտվէլլէր իլէ պէրապեր, վիլաեէթլէրէ իրսալ, վէ հիքիմէթ ճանիպլիտէն հէր թարաֆա նէչը ու իլան գըլընաճագ, վէ պէյլէտիեէ տայիրէլէրինտէն հէր պիրինին մէրքէզկինտէ լիւզումի գատար էսկի վէ եէնի էօչիւ նիւմունէլէրի պուլունտուրուլաբագ, եէնի էօչիւլէրին սուրէթի իսթիմալի վէ էսամիսի էնտաֆա էօյրէթիլէճէճէք տիր։

Թանբիհ. — Իչպու եէնի էօչիւլէրճէ պիր կէօնա սուի իսթիմալաթ ճէրէեան իթմէմէք իչին, հէր իբի էօչիւնիւն պիր պաշընա թուղրայի բաշիշահի տարպ, վէ տիկէր պիր պաշընա թարիխի մէպտա վաղ օլունաճագ տըր։

ՅԱՆԿ 200 ԲԱԺԱՆՈՐԴԱՑ

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ-ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԱՐԱՆԻՆ

ՆՈՐԱՑՐԻ Ն. ԲԻԻԶԱՆԴԱՑԻՈՑ

(Շարունակութիւն և վերջ)

Օրինակ

Մալխասեան Յ. Գրիգոր	1
Մանուկեան Մանուկ	1
Մանուկեան Ս. Մկրտիչ	1
Մանուկեան Տիրան	1
Մարտիկեան Մաքսուտ	1
Մարտիրոսեանց Ռոստոմ (Մանչէսթըր)	1
Մերճան Մեծ. Հ. Գրիգորիս վ. Մխիթ.	1
Մէրեէմ-Գուլի Յարութիւն	1
Մըսըրլեան Եդուարդ պէյ	1
Միացեալ Ընկերութիւնք Հայոց	7
Միքիթարեան Վարժարան (Դաղը քէոյ)	1
Մոմճեան Միքայէլ	1
Մոստիճեան Եղեկիէլ	1
Մութաֆեան Վահրամ Կարապետ (Տփխիս)	4
Մուշեղեան Միքայէլ	1
Յակոբեան Յ. Մարտիրոս (Մանչէսթըր)	1
Յակոբեան Միքայէլ	1
Յովակիմեան Դաւնիկ	1
Յովակիմեան Յովակիմ (Մանչէսթըր)	1
Յովակիմեան Սարգիս	1
Յովասափեան Կարապետ (Վառնա)	1
Յովասափեան Յակոբ (Կարին)	
Յովհաննիսեան Օգդար (Տփխիս)	1
Յոհաննեան Քերովբէ	1
Նաֆիլեան Անտոն	1
Նորատունկեան Գաբրիէլ	1
Նորատունկեան Յարութիւն	1
Նորիկեան Ն. Մկրտիչ	1
Նպաստամատոյց Ընկ. (Իւսկիւտար)	1
Շահպազեան Եղիա	1
Շամանճեան Գրիգոր	1
Շաչեան Թ. Պօղոս	1
Ուզունեան Գէորգ	1
Ուզուրիկեան Խաչիկ	1
Ունճեան Աբիկ	1
Ունճեան Յովհաննէս	1
Զամչեան Վսեմ. Յովհաննէս էֆ.	2
Զաքրեան Յովհաննէս (Զմիւռնիա)	1
Պալեան Մինաս	1
Պալեան Մկրտիչ	1
Պալեան Վսեմ. Սարգիս պէյ	2
Պաղտասարեան Խաչատուր (Կեսարիա)	1
Պաշպէկիրկեան Յարութիւն (Կեսարիա)	2
Պետան պէյ	1
Պէյլէրեան Խոսրով	1
Պէյլէրեան Պետրոս	1
Պէյլիքճեան Յ. Մարգար	1
Պօղոսեան Խաչատուր	1
Պոյաճեան Ղ. Յակոբ	1
Զանգ Եւ Ճատուածատուր	1
Ռափայելեան Միքայէլ	2
Ռափայելեանց Գէորգ (Մանչէսթըր)	1
Ռոբերտեան վարժարանի դրատուն (Պէպէք)	1
Սագայեանց Թագուոր (Մանչէսթըր)	1
Սագըզլեան Վսեմ. Յովհաննէս էֆ.	1
Ս. Սահակեան Սանուց Ընկ. (Սամսթիա)	1
Սամանճեան Ա. Գէորգ	1
Սերոբեան Անտոն (Կարին)	1
Սէթեան Միհրան	1
Սէլվաճեան Յակոբ	1
Սրվաճեան Կարապետ	1
Սրվաճեան Սարգիս	1
Սիմոնեան Մեսրոպ (Զմիւռնիա)	1
Սիւնի Հ. Գարեգին (Անթապ)	1
Սուրենեան Ստեփան	1
Սպարդալեան Վսեմ. Յովհաննէս էֆ. (Զմիւռնիա)	4
Վարպետեան Ահարոն (Մանչէսթըր)	1
Վարպետեան Պողոս (Զմիւռնիա)	1
Տամատեան Ստեփան	1
Տավուտեան Վ. Տիգրան	1
Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ	1
Տէր-Ազարեան Կարապետ (Կարին)	1
Տիրատուրեան Յովհաննէս (Տրապիզոն)	1
Տիւզեան Եդգարդ պէյ	1
Տիւզեան Վսեմ. Միհրան պէյ	1
Տիւզեան Վսեմ. Յոնիկ պէյ	4
Փապուճճեան Կարապետ	1
Փաւլեան Ստեփան	1
Փափազեան Միհրան (Մանչէսթըր)	1
Փափազեան Յակոբ (Լոնտրա)	1
Փափազեան Պօղոս (Վառնա)	1
Փէշտիմալճեան Ստեփան	1
Փէշտիմալճեան Տիգրան	1
Փէքմէզեան Կոմիտաս	1
Փորթուգալեան Վսեմ. Միքայէլ էֆ.	1
Փորթուգալեան Մկրտիչ (Վան)	1
Քաղաղեան Վսեմ. Յակոբ էֆ.	1
Քաչունի Յակոբ (Պաթում)	1
Քեռաթիլեան Յովհաննէս	1
Քէհէեայեան Աւետիս	1
Քէհէեայեան Յ. Յակոբ (Պերութ)	1
Քէչէան Բիւզանդ (Օգնական—Խրմբագիր Մաէս լրագրի)	1
Օտապաչեան Գրիգոր (Մանչէսթըր)	1
Ֆրնարգլեան Գաւնիկ (Մանչէսթըր)	1
Ֆրնարգլեան Պ. Լեւոն (Մանչէսթըր)	1
Ֆրանկիւլեան Խաչատուր	1
Ֆրէնկեան Գրիգոր	1
Ֆրէնկեան Պ. Խորէն (Կեսարիա)	1
Ֆրէնկեան Մարուքէ	1
Monsieur J. S. Willmore	1
Monsieur Georges Kessanly	1
	226

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. 200 բաժանորդագրեալ ստորագրած են 226 օրինակաց, վճարելով 336 1/2 օսմ. լիրա։

Դանձապետք Բառարանին

Գ. Ա. ՍԱՄԱՆՃԻ-ՄՈՄՃԵԱՆ

Վերոյդրեալ հաշուէն դուրս է 10 [illegible]

Լոնտրայէ նուէր յուղարկեց Հեղինա. կին Մեծ. Պ. Բաբաղեան Յ. Գարեգին, բարեհամբաւ վաճառականն Զմիւռնիացի, որ արդէն ստորագրած է մի օրինակի։ Հեղինակն, երախտապարտ ազնիւ նուիրատուին, փափագելով որ Ազգային վարժարանք ևս վայելեն այս առատաձեռնութեան պտուղը, ձրի մէյմէկ օրինակ իւր բառարանէն պիտի տայ Զմիւռնիոյ Մեսրոպեան և Հռիփսիմեան վարժարանաց, վառնայի վարժարանին, Ռուսճուգի վարժարանին, երկու օրինակ ալ Դպրոցասէր Հայ Տիկնայց Ընկերութեան, ընդ ամենայն 6 օրինակք։

ՆՈՐԱՑՐ Ն. ԲԻԻԶԱՆԴԱՑԻ

Նորսյր էֆէնտի Բիւզանդացիին, թէեւ ինքնինէ թեշէկքիւս ալէտիկի իշխանութիւնը կ'ունի, սակայն հաշիւ թէ ամենքն ալ չընչաւոր։ Ժայռի մը անկիւնը դառնալու վրայ էին, մէկ մ'ալ յանկարծ կատաղի քամի մը նաւակին ծայրէն կլոր չրջան մը ընել տալով ետ դարձուց։ Այս միջոցիս դպրոցում մը ըլլալով, կարծես թէ նաւակէն տախտակ մը ջնջն ինկաւ, ու եռեւէն անմիջապէս այս սոսկալի ձայնը լսուեցաւ. — ղէկը գնաց։

— Վայ մեղի, կորսուեցանք. — Թշուառական, կապէ սա առագաստը. — Սուրբ Աստուածածին. — Նաւակին դէպ 'ի երկայնքը դուրս թի մը երկնցուր ղէկի տեղ. աղէկ բռնէ, ուժով անիծածներ. — Տէր ողորմեա. — Վար դիր սա թին սատանի ձագ. — Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա։ — Բայց մէկ կողմէն ալեաց կատաղաբար մունչելը եւ միւս կողմանէ ալ հողմերուն սուլելն ու ժայռերուն եւ քարայրներուն դէմ կայծակնց անաւոր հարուածներն ու որոտմունքը, ասոնց ձայներն ու կոիւը կ'արգիլուին։

Իսկ ներսը քահանան բաղկասարած, ամենուն վերջի վայրկեանին արձակումը կուտար ու միանգամայն ծունկի վրայ գալով, հոգիներն Աստուծոյ կը յանձնէր։ Մինչդեռ կոմսը բերանը բաց՝ ու աչքերը դուրս ցցուած՝ աղջկանը վրայ կը նայէր, Երանուհին ալ հօրը վիզը պլլուած կը կանչէր. Տէր, օգնեա ինձ, Տէր օգնեա մեզ։

Իսկ Օգօրինօ, գոնէ դուրսի խեղճերուն օգնութեան մը համնելու մտքով խուցիկէն դուրս ցատկեց. տեսաւ որ նաւակը ջուրերէն մղուած՝ մէկ մը այս կողմը մէկ մ'ալ միւսը պատկելով, նաւավարաց յետին ճգմնց հակառակ դէպ 'ի Մօրքաթէի ժայռերուն զարնուելով փշրելու կը վազէր։ Բայց այն վայրկեանին որ ինքն խուցէն դուրս կելլար, Արիկօյցօն իր բոլոր ուժը ձեռքի թիին տալ ուզելով ու միանգամայն ալիքն ալ թիին տակէն փախչելով, գլխովայր լիճն ինկաւ։ Ջիչ մը ատեն ալեաց դէմ պատերազմելէն վերջը, Արիկօյցօ գլուխը նաւակին զարնելով, տակը գնաց ու կորսուեցաւ։ Խեղճ ղէկավարը, իր ապէտալի կորուստէն անտեղեակ էր, վասն զի նաւակին խցիկը վարդելուը իրեն այս տխուր տեսարանը, վերջապէս ամենքնիդ ալ դէպ 'ի լեռ, գոչեց թիավարաց, քանի մը հայհոյմունք ալ քթին տակէն մրմրաց, բայց քիչ ատենէն ամեն բան հանդարտեցաւ, եւ նոյն ժամայն ալիքները նաւակին ծայրը վեր առնելով անադին ժայռի մը նատեցուցին։

Այս միջոցիս երիտասարդ ասպետը ինքզինքը չը կորսնցուց, ձախ ձեռքովը նաւակին շղթան բռնած նետուեցաւ ժայռի մը վրայ։ Այնպէս որ՝ եթէ բոլոր ուժովը վրան նետուած ժայռին չը պլլուեր, ետեւէն հասած անաւոր ալիքները, զինքն ալ յանդունդս պիտի գլորէին։ Հասաւ ետեւէն ուրիշ կոհակ մ'ալ, ու այս անգամ Լուբօն, բաղէակիրն ու միւս նաւավարը որք նաւակին ծայրը պատրաստ կեցած էին՝ դուրս ցատկեցին եւ ամենքը մէկ եղած հապիւ կրցան ձեռքերնին գտնուած շղթան՝ դուրս ցցուած ժայռի մը պլլել։ Իսկ նաւակն ալեաց անդադար յարձակումներէն, գլխէն կախուած կատաղի գազանի մը պէս մէկ մը այս կողմը մէկ մ'ալ միւսը կը գլորէր. սակայն այս անգամ ալ ալիքները չէին կրնար շղթան խորտակելով նոյն ժայռէն նաւակը զատել։ Ուստի Օգօրինօ միւս նաւավարաց հետ, Տէր Պալցօ կոմսը իւր աղջկանը հետ նաւակէն ափունք առնելէն վերջը, ամենայն ուշադրութեամբ լճին փրփուրներուն վրայ խեղճ նաւաբեկելոյն մարմինը կը փնտռէին։ Մինակ իւր հայրը՝ որ նաւակէն դուրս ամենէն վերջի ելլողն ըլլալով եւ միանգամայն այն խռովութեան եւ խառնակութեան մէջ տակաւին որդւոյն կորուստէն լուր չունենալով, վարը՝ թիի մը կոճղը ծնգացը մէջ առած անխռով բազմութեան մէջ իւր որդին կը փնտռէր։ Իսկ կոմսը, իր առջի երկիւղէն սթափած եւ Արիկօցօի մահուանէն ալ բոլորովին անտեղեակ, ղէկավարն ու միանգամայն անոր որդին սկսած էր յանդիմանել։ Միքէլէն իբրեւ մեծ յանցանաց տէր, գլուխը կախած մտիկ կ'ընէր։ Բայց երբոր տեսաւ յանդիմանութեանց իրմէն աւելի որդւոյն վրայ տեղալը եւ մինչդեռ կը պատրաստուէր կոմսին պատասխանելու, գլուխը վեր առած ժամանակը լճին եզերքը կարգէ դուրս բայց անորոշ առարկայ մը նշմարեց, որ երբեմն ջրին երեսը կը ծփար եւ երբեմն ալ ժայռի մը տակ կը ծածկուէր։ Ուշադրութիւնը կրկնելով՝ տեսաւ սեւ զգեստի մը ծայրն ու ձեռք մը՝ որ ալեաց հետ միատեղ անդադար կը շարժէր։

Խեղճ հայրը կարծես թէ կայծակէ զարնուածի պէս ինքզինքը ժամանակ մը կորսնցնելէն վերջը, առջեւի կեցած կոճղն առնելն ու ոտքի ելլալով ահաւոր ձայնով մը, — Արիկօյցօ, Արիկօյցօ կանչելը մէկ եղաւ։ Այսպէս երբոր տեսաւ պատասխան մը չառնելը, ցատկեց ժայռին վրայ եւ անկէ մի առ մի զամենքը դիտելէն վերջն ալ երբոր իր որդին չի դտաւ, եւ տեսնելով որ կոմսը գեռ գիտցը կեցած իր յանդիմանութիւնը կ'ուզէ շարունակել, — մխ, դեռ հոս ես անդամ, պօռալով ձեռքի ահագին կոճղը դէպ 'ի կոմսին գլուխը նետեց։ Երանուհին աղաղակեց, Օգօրինօն շուտ մը հարուածին դէմ դրաւ. նոյն վայրկեանին վազելով նաեւ Լուբօն, բաղէակիրն եւ ուրիշ նաւավարք բռնեցին մոլեգնեալը, որն որ երկու ձեռքով գլխուն զարնելով նետուեցաւ լճին մէջ։

Մրրկավար հովի մը պէս Միքէլէ ահաւոր ալեաց հետ կարծես թէ կը պատերազմէր. այնպէս որ վայրկեանի մը մէջ հանելով տղուն անշնչացեալ մարմնոյն քով բռնեց անոր մազերէն։ Այլ՝ հոս ալ հայրական գութը որդւոյն մեծ նախատինք համարելով նաեւ այնպիսի վայրկեանի մէջ մազերէն քաշելը եւ որպէս զի գոնէ գլուխը ջուրէն վեր առած ըլլայ, չուտ մը ձախ ձեռքը որդւոյն ծնօտին տակը դրաւ, ու աջովն ալ սկսաւ ալիքներուն զարնել, դառնալով դէպ 'ի թոգած ափունքը։ Նաւավարք մէկէն կիսալէկոծ նաւուն մէջ ցատկելով առագաստին չուանները ծերունւոյն նետեցին, զորս Միքէլէ բռնելով հազիւ կրցաւ անվնաս իր աղէտալի բեռովը ցամաք ելլել։

Կոթնցուց որդւոյն մարմինը քարի մը, եւ ձեռքն անոր սրտին դնելով կուղէր իմանալ թէ արդեօք դեռ կը զարնէ. վերջը կուրծքը կուրծքին, ու երեսն ի երեսին դրած՝ աչքերը կը համբուրէր ուզելով կենաց վերջի նշոյլ մը նշմարել։ Նոյն միջոցին յանկարծական հով մը դիակին մէկ բաղուկը շարժելով կարծես թէ խեղճ ծերունւոյն երեսը գոյն եկաւ, յուսահատութիւնը փարատեցաւ եւ աչքերուն մէջ լոյս չոզաց։ Սակայն իմանալով իւր խաբուիլը՝ երկու ձեռքը մազերուն տարաւ. յետոյ բաղուկները տարածելով դէպ 'ի լիճը. — անիծած հողմ, կը կանչէր. ա-

---

Միւմալէյհին էսէրի օլան պուլուղէթ քիթապը 160 սահիֆէտէն իպարէթ օլաճագ օլուպ, 73 սահիֆէսի չիմտիեէ գատար նէչը օլունմուշտուր։ Ֆիեաթը, մէմալիքի Օսմանիեէ իչին պիր պուչուգ Օսմանը լիրասը, վէ մէմալիքի էճնէպիեէ իչին իսէ 40 ֆրանգ տըր։

Թապընա կէլինճէ, Պօեաճեան էֆէնտի թապխանէսինտէ թապ օլունտուղու հալտէ, զաեէթ թէմիզ տիր։

Յ. ԹՕԼԱԵԱՆ

Պէյօղլու, Շիշլի սօգաղը Նումէրօ 5.

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լոնտրա 7 հոկտ.

Ինկլիզ գոնսոլիտ	99-
Էսհամը ումումի աչքլոր	15-3/16
» » գարանտը	15-1/4
65 իսթիդրաղը	18-
69 »	17-3/8
71 »	75-1/2
72 » (Պոնտիւ Թրէզօր)	28-
73 »	17-3/8
Օսմանը պանգասը	19-1/8
Ռուսիախսթիդրաղը 1873	90-3/4
Մըսրը իսթիդր. պիրլէշմիշ	73-7/8
» իսթիեաղը (չըմէնտը.)	-
Տէվլէթի Ալիյէնին 77 իսթիդ.	90-3/4
Տարբա սանիէ	-
Մըսրը Բոչիլա իսթիդրաղը	94-1/4
Մաճարիսթան էսհամը	101-7/8
Դամպիօ Բարիզ	-

Բարիզ 7 հոկտ.

Ֆրանսըզ ֆոնտոսու 3%	-
» » 5%	116-
Էսհամը ումումիյէ աչքլոր	15-80
» » գարանտ	[illegible]
65 իսթիդրաղը	88-75
69 »	87-50
73 »	87-50
Ռումէլի չըմէնտրֆ. թահվի.	52-50
Օսմանը պանգասը	737-50
Գրէտի Լիոնէ	925-
Ռուս ֆոնտոսու 5% (1077)	94-1/8
Ռուսիանէն չարգ իսթիդրաղը	62-7/8
Իթալիա ֆոնտոսու	89-90
Մըսրը իսթիդ. պիրլէշմիշ	382-50
Իսբանեա խարիճի իսթիդ.	-
Գամպիօ Լոնտրա իւզէրինէ	25-40

Բարիզ (Պուրսա) 7 հոկտ.

Ֆրանսըզ ֆոնտոսու 5%	-
Էսհամը ումումիյէ	-

Վիէննա 7 հոկտ.

Լոնտրա իւզէրինէ գամպիօ	118-37
Ռումէլի տէմիր եօլ թահվի.	23-20

ՂԱՀԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լսհ. ումմ. հոկտ. 2 ագշամ գը.	16-37
» » հոկտ. 3 սապահ աչ.	16-38
» » էն եիւքսէք	-
» » էն աշաղը	-
» » սաաթ 5 տէ	-
63 իսթիդ. (Մութաֆ) 6% ֆ.	94-
65 » (Մութաֆ) 6% ֆ.	88-
69 » (Բինար) 6% ֆ.	87-
72 » (Պոնտիւ Թրէզօր)	28-
73 » (Բինար) 6% ֆ.	86-
Ռումէլի չըմէնտրֆէր	50-75
Բաքօր ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ »	45-
Ադճէ ֆայիզի %	9-

ԱԳՕՍԻՕՆԱՐ ՖԻՃԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ 6%	7-
Օսմիէթէ ժէնէրալ 6%	5-10
Իսթանպոլ պանգասը	11-38
Օսմիէթէ Օթոման	4-10
Թրամվայ 5%	390-

ԱՊԱՀԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմանը Լիրասը 100 ղուրուշտան	Ղշ. Փր.
Ինկիլիզ լիրասը	109-12
Ֆրանսըզ ալթունու	86-38
Բոլ	89-28
Գրիմից ալթունու	51-
Պէյաղ մէճիտիյէ	107-15
Մէթալիք	203-30
Պէշիք	207-20
Ալթըըզ	124-20
Պագը	670-
Գարպոն գայիմէսի գարիք	855-

ԳՈՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էն եիւքսէք	990-
Էն աշաղը	975-
Սաաթ 5 տէ	980-